

PM 2012:63 RIII (Dnr 001-327/2012)

Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter (Boverkets rapport 2012:1)

Remiss från Socialdepartementet

Remisstid 24 maj 2012

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter” hänvisas till denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Regina Kevius anför följande.

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat Boverkets rapport 2012:1 Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter till Stockholms stad för yttrande. Boverket lämnar i rapporten förslag till författningsändringar i svensk rätt till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (byggproduktförordningen).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret delar rapportens uppfattning. De bedömningar och ställningstaganden som görs synes vara väl övervägda liksom de presenterade författningsförslagen.

Stadsbyggnadsnämnden finner det positivt att tillverkare, importörer och distributörer framöver måste använda sig av ett lättförståeligt språk i bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter. Dock råder osäkerhet hur miljö- och hälsoaspekter hanteras i prestandadeklarationen och om/hur den löpande kvalitetskontrollen kan garantera att byggvaror med negativ miljö- och hälsopåverkan inte kommer ut på marknaden.

Mina synpunkter

De föreslagna ändringarna skulle i sin helhet kunna bidra till mer konkurrens inom byggsektorn, bättre information om byggvarors prestanda och skapa en öppnare marknad för europeiska byggprodukter. Stadsbyggnadsnämndens farhågor om att

den nya förordningen riskerar skapa osäkerheter vad gäller miljö- och hälsostandarder tål dock att understrykas.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter” hänvisas till denna promemoria.

Stockholm den 18 april 2012

REGINA KEVIUS

Bilaga

Boverkets rapport 2012:1, sammanfattning

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Det antecknades till förteckningen att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Socialdepartementet har remitterat Boverkets rapport 2012:1 – Anpassning av svensk rätt till EU-förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter till Stockholms stad för yttrande. Boverket lämnar i rapporten förslag till författningsändringar i svensk rätt till följd av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 305/2011 av den 9 mars 2011 om fastställande av harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter och om upphävande av rådets direktiv 89/106/EEG (byggproduktförordningen).

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och stadsbyggnadsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

De presenterade författningsförslagen är omfattande och rör i sak harmonisering av villkor för saluföring av byggprodukter, en verksamhet som ligger utanför kommunens ansvarsområde. Stadsledningskontoret delar rapportens uppfattning att det är angeläget att göra byggprodukters väsentliga egenskaper kända på ett mer harmoniserat sätt och därigenom underlätta handeln med byggprodukter. De bedömningar och ställningstaganden som görs i rapporten med utgångspunkt från byggproduktförordningen synes vara väl övervägda. Detsamma gäller de presenterade författningsförslagen.

Stadsbyggnadsnämnden

Stadsbyggnadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 29 mars 2012 att överlämna kontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2012 som svar på remissen från kommunstyrelsen, samt att omedelbart justera beslutet.

Stadsbyggnadskontorets tjänsteutlåtande daterat den 8 mars 2012 har i huvudsak följande lydelse.

På byggproduktområdet finns flera EU-direktiv och förordningar. Krav på byggnader och anläggningar regleras inte på EU-nivå utan i nationella bygg-regler. Av svenska byggregler framgår indirekt vilka egenskaper som är lämpliga hos de byggprodukter som ska användas här i landet. Byggherren ansvarar för att byggnaden eller anläggningen uppfyller svenska krav och därmed för att ingående byggprodukter har lämpliga egenskaper. Kommunens (stadsbyggnadsnämndens) tillsynsroll vid byggande handlar främst om tekniskt samråd och kontrollplan enligt plan- och bygglagen. Ansvarsfördelningen ändras inte enligt de förslag som Boverket gör i sin rapport.

Principen om fri rörlighet är en grundläggande EU-rättslig princip vilket innebär att varor, tjänster, personer och kapital ska kunna cirkulera fritt inom Europeiska Unionen. Vad gäller byggprodukter så kan en bättre tillämpning av CE-märkningen röja undan de problem som hittills har bromsat en fungerande inre marknad avseende byggprodukter och som har

gjort att handeln med byggvaror fortfarande främst sker inom medlemsländerna. Följderna har varit stora kostnader och olämpliga administrativa bördor på de aktörer som velat sälja byggprodukter i ett annat medlemsland och samtidigt en omotiverad marknadsfördel för de inhemska aktörerna. Med den nya förordningen kan dessa brister och problem småningom undanröjas vilket kontoret anser som värdefullt eftersom det skulle bidra till en ökad konkurrens inom byggbranschen i Stockholmsregionen. Den nya förordningen skapar också och mer tydlighet kring byggprodukternas prestanda och kvalitet vilket torde välkomnas av byggbranschen.

Enligt dagens regler får kommuner inte efterfråga andra bestyrkanden av byggprodukters egenskaper än CE-märkning när produkten omfattas av en harmoniserad standard enligt byggproduktdirektivet eller är CE-märkt. Det är viktigt att känna till att CE-märkning av byggprodukter normalt inte innebär att produkten automatiskt är lämplig eller godkänd enligt svenska byggregler (t.ex. en CE-godkänd produkt kan strida mot svenska regler avseende vattenskydd utan att en sådan produkt kan stoppas för användning). Byggherren måste med ledning av produktdeklarationen avgöra om produkten är lämplig för aktuell användning vilket enligt en studie av Boverket inte är lätt för många byggherrar. Mer än femtio procent av byggherrar saknar kunskap om de gällande reglerna vad CE-märkning innebär. Detta system är också svårt att skilja från Svanenmärkning och P-märkning som idag förkommer i det svenska distributionsledet av byggprodukter. En nationell upplysningskampanj om den nya förordningen kan därför anses som ytterst viktig för att underlätta en bra samverkan mellan kommun och byggherrar i framtiden.

Typgodkännesystemet är ett svenskt system vilket enligt Boverket inte har fungerat tillfredställande. Det tyngsta skälet är det utgör ett potentiellt handelshinder. Boverkets förslag att typgodkännandesystemet avskaffas kan förbättra villkoren för en öppnare och mer konkurrensutsatt försäljning av byggprodukter i Sverige, vilket kontoret välkomnar.

Sveriges kontaktpunkter för byggvaror och tjänster på byggvaror har hittills varit utspridda på flera olika aktörer (Kommerskollegium, Tillväxtverket, Konsumentverket och Boverket) och enligt rapportens förslag ska Boverket bli svensk kontaktpunkt enligt byggproduktförordningen vilket borde vara en förenkling för byggbranschens aktörer. Fördelen att lägga det hos Boverket är att kompetensen redan finns hos verket och det lättare kan besvara frågor från byggbranschen inom 15 dagar vilket är ett av direktivets krav.

För att kunna säkerställa att CE-märkning av svenska byggprodukter genomförs inom samma tidsram som för övriga länder i Europa (1 juli 2013) behöver säkerställas att Boverket får de nödvändiga resurser för denna nya funktion. Byggaktiviteter, som i Stockholmsområdet redan tar lång tid pga. komplicerade förhållanden, skall inte förlängas ännu mer. Detta kan tyvärr ske om hela processen stannar upp eller försenas pga. att svenska myndigheter inte genomför de nödvändiga ändringarna i bedömningsförfaranden och regelverkets genomförande vilket är till nackdel för uppdraget att bygga 100 000 nya lägenheter till år 2030.

Kontoret ser positivt på att tillverkare, importörer och distributörer framöver måste använda sig av ett lätt begripligt språk i sina bruksanvisningar och säkerhetsföreskrifter. En CE-märkning kan innebära en ökande import av byggvaror, därför måste det säkerställas att alla produkter används på ett ändamåligt sätt och att alla aktörskategorier i byggbranschen förstår produktens egenskaper.

För kommunerna och användarna av byggprodukter är det av största intresse att få tillförlitlig kännedom om byggproduktens faktiska egenskaper. Frågan är om/hur den löpande kvalitetskontrollen (bedömning och fortlöpande kontroll av prestanda) kan garantera att byggvaror som påverkar miljön och hälsan på ett negativt sätt inte kommer ut på marknaden. Det råder osäkerhet hur miljö- och hälsoaspekter hanteras i prestandadeklarationen. Förslaget ger ingen vägledning hur direktivet ska efterlevas vilket kan bidra till att syftet med direktivet inte uppnås. För Stockholms stad, som har en hög miljöprofil och där medborgarnas hälsa har hög prioritet, är det viktigt att framtida byggmaterial testas och prestandadeklareras i miljö- och hälsosammanhang. Annars finns det risker att grundläggande miljö- och hälso-

mål som innefattas av både statliga miljö kvalitetsmål t.ex. ”God bebyggd miljö” och stadens egna mål i t.ex. Översiktsplanen och Miljöprogrammet inte kan infrias.

De oklarheter som fortfarande råder på vägområdets byggprodukter måste utredas. Ändringar och tillägg till AMA (Allmän Material- och Arbetsbeskrivning) som bör vidareutredas då även Stockholms stad är beställare av väg- och vägbroentreprenadprojekt.

Den ändring som föreslås i lagen (ny § 4a) implicerar att tillgänglighetskrav kan stävas av praktiska och ekonomiska skäl och när det inte är ”enkelt av *avhjälpa*” nödvändiga tillgänglighetsåtgärder. Kontoret anser att denna formulering bör ses över då det kan försämra kommunens rätt att kräva en god tillgänglighet för handikappade personer.